

Pabourovci (Lepidoptera: Brahmaeidae) na Valašsku

RNDr. Lukáš Spitzer, Ph.D., Muzeum regionu Valašsko, Vsetín
Jiří Beneš, BC AV ČR, v.v.i., České Budějovice

Valašsko, kraj lesů, pastvin a luk

...trocha historie

- postupné rozšiřování bezlesí

prales → řídký starý les → střední les → pařezina → pastvina → louka

Valašsko, kraj lesů, pastvin a luk

pastevectví

lesy na 20% území

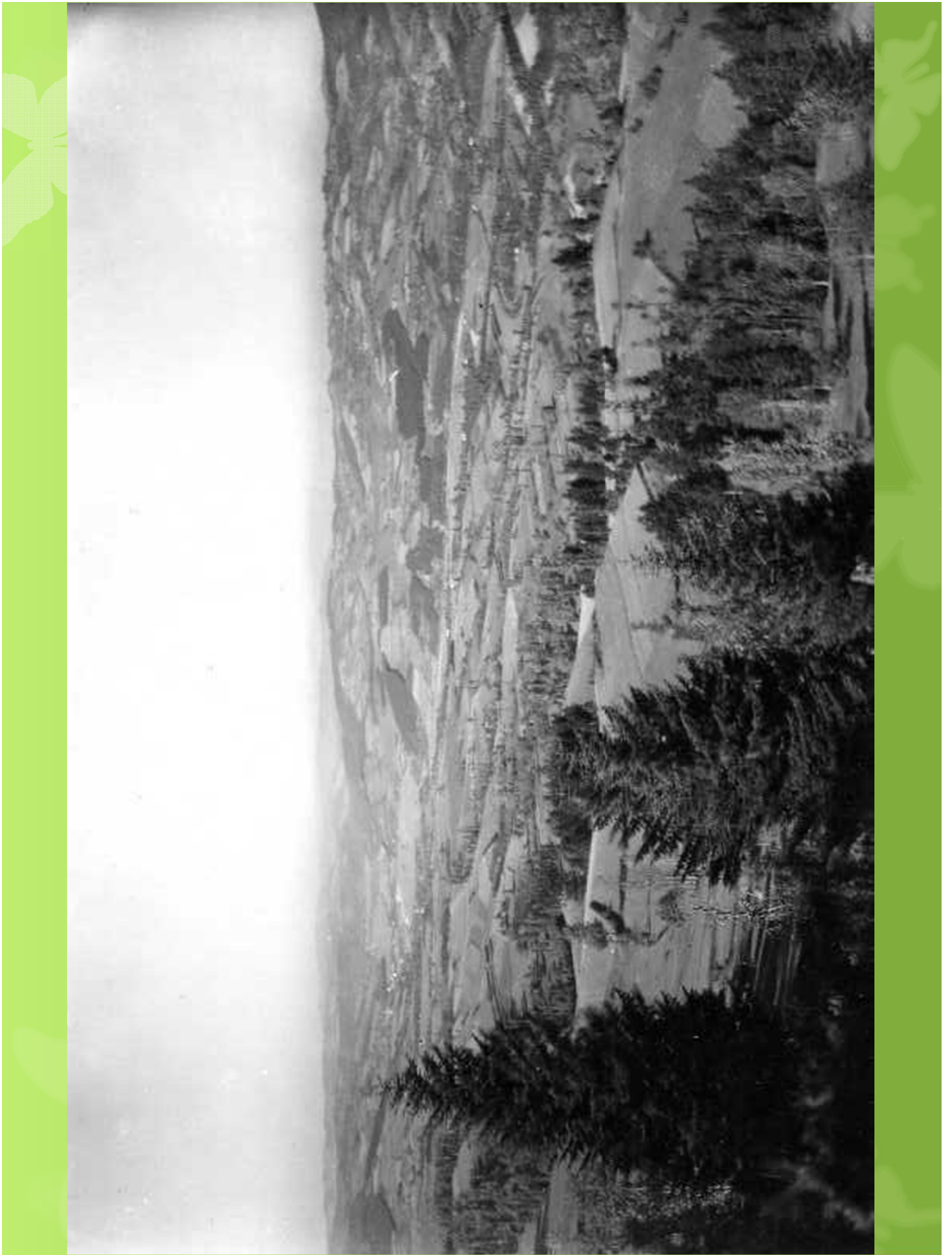

louky a pastviny ve svazích hor

Valašská krajina

... a současnost

- zachován tradiční způsob obhospodařování
(extenzivní pastva ovce, náhodná mozaiková seč, péče o remízky, ...)
- přesun pozornosti od skotu k pastvě ovcí

Valašská krajina

... a současnost

- mozaika polí, luk, pastvin, remízků, lesa a lesíků
- vzrůst počtu samostatně zemědělsky činných obyvatel

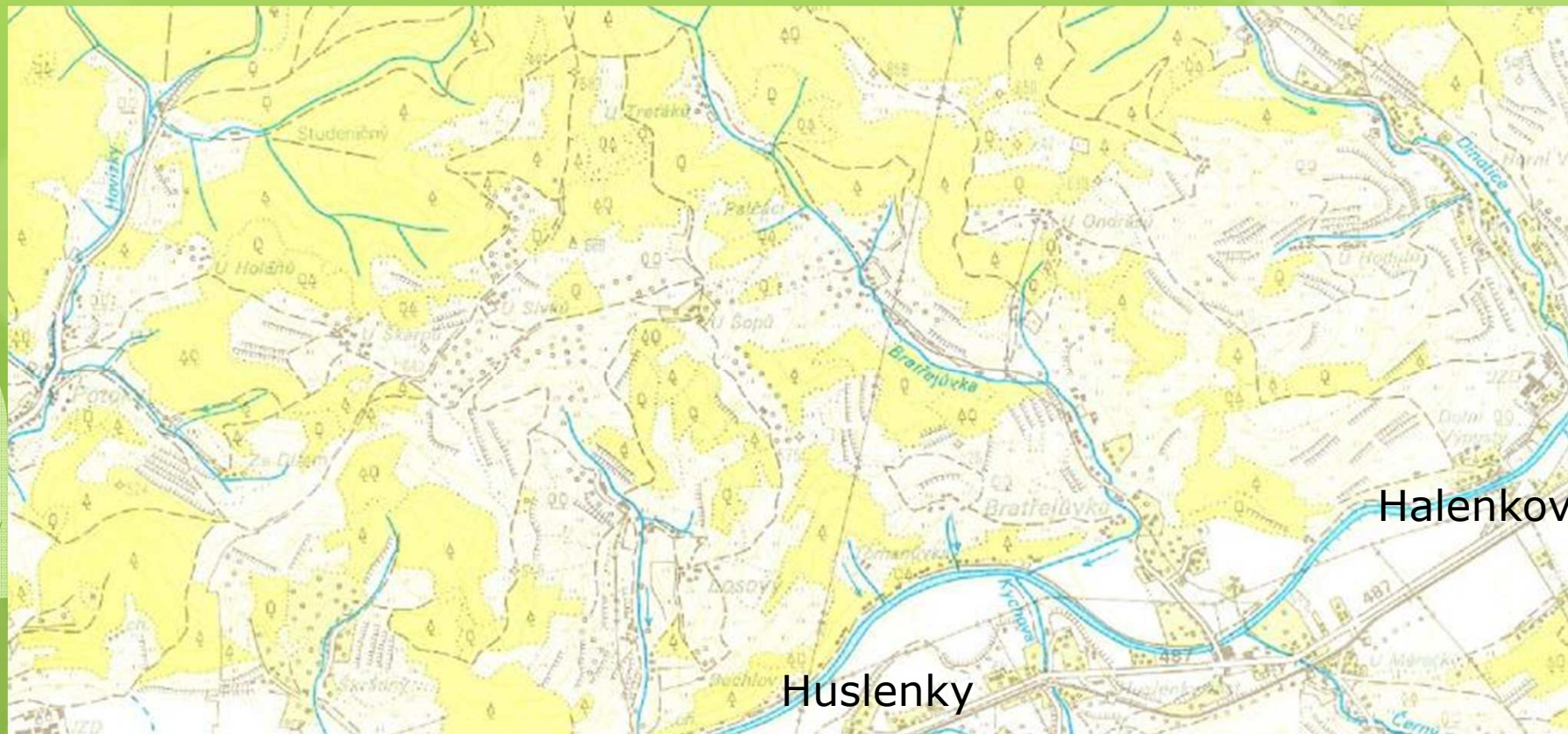

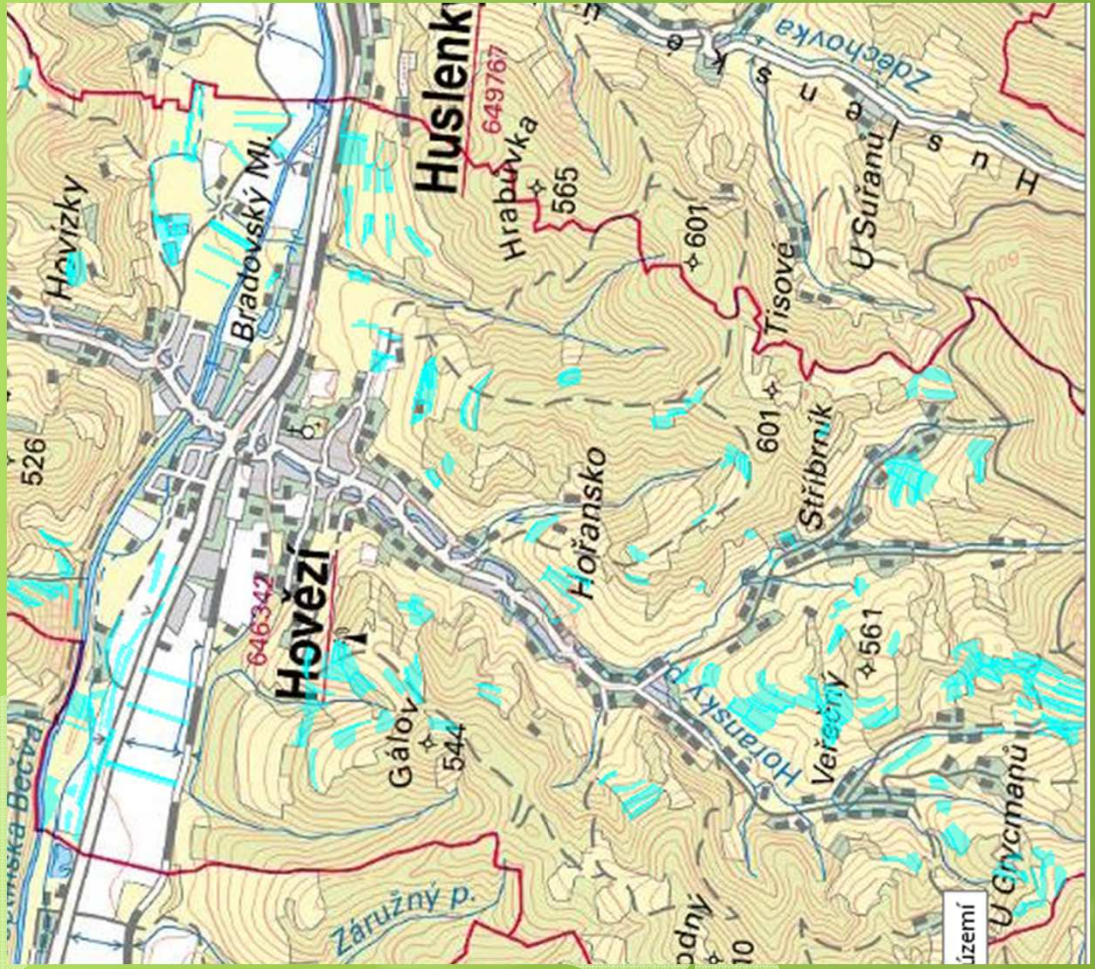
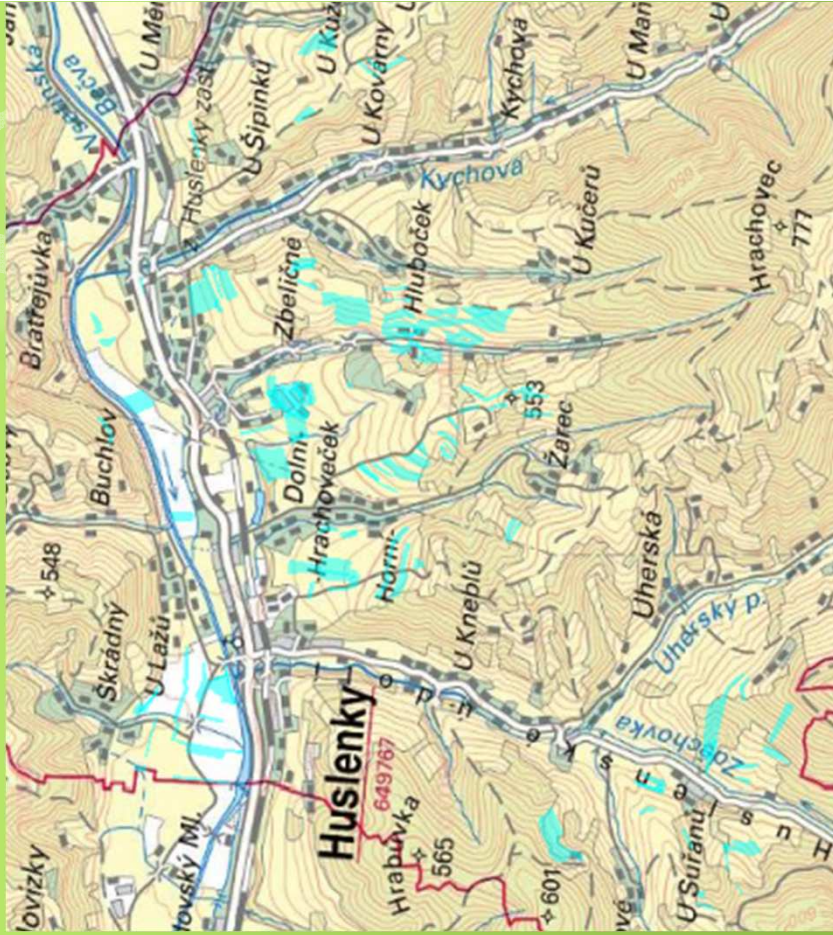
Valašská krajina

... a současnost

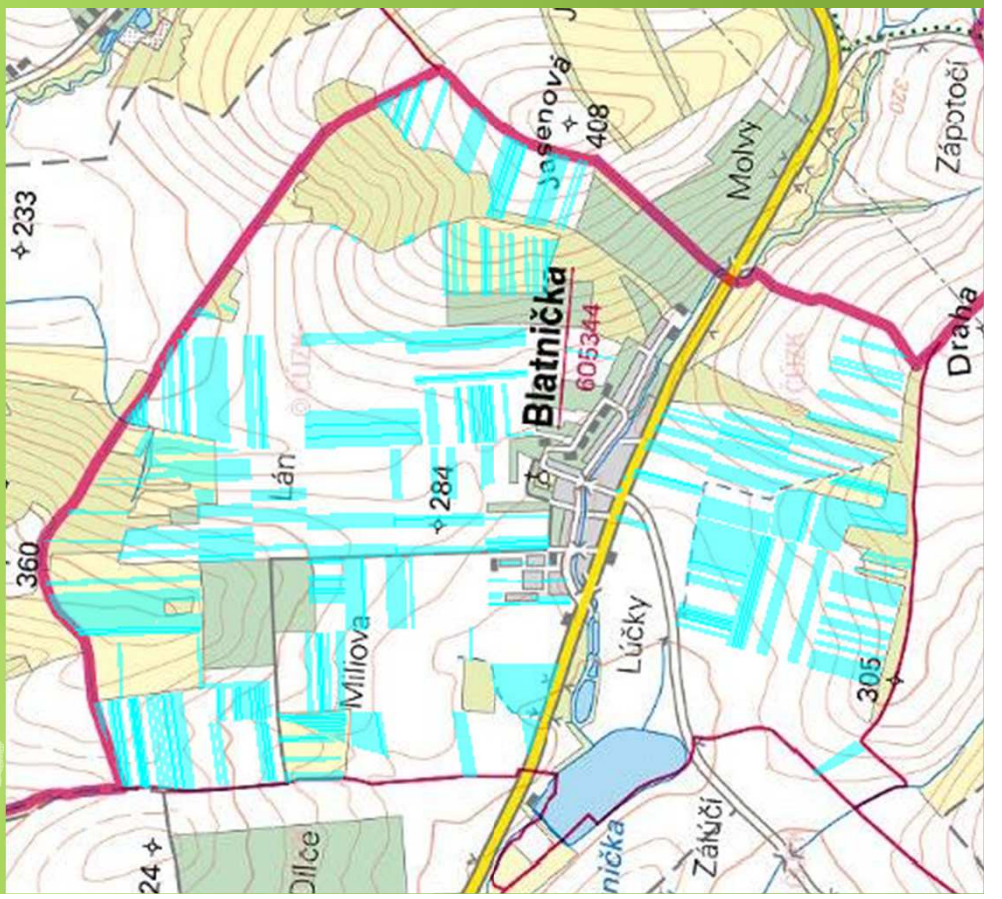
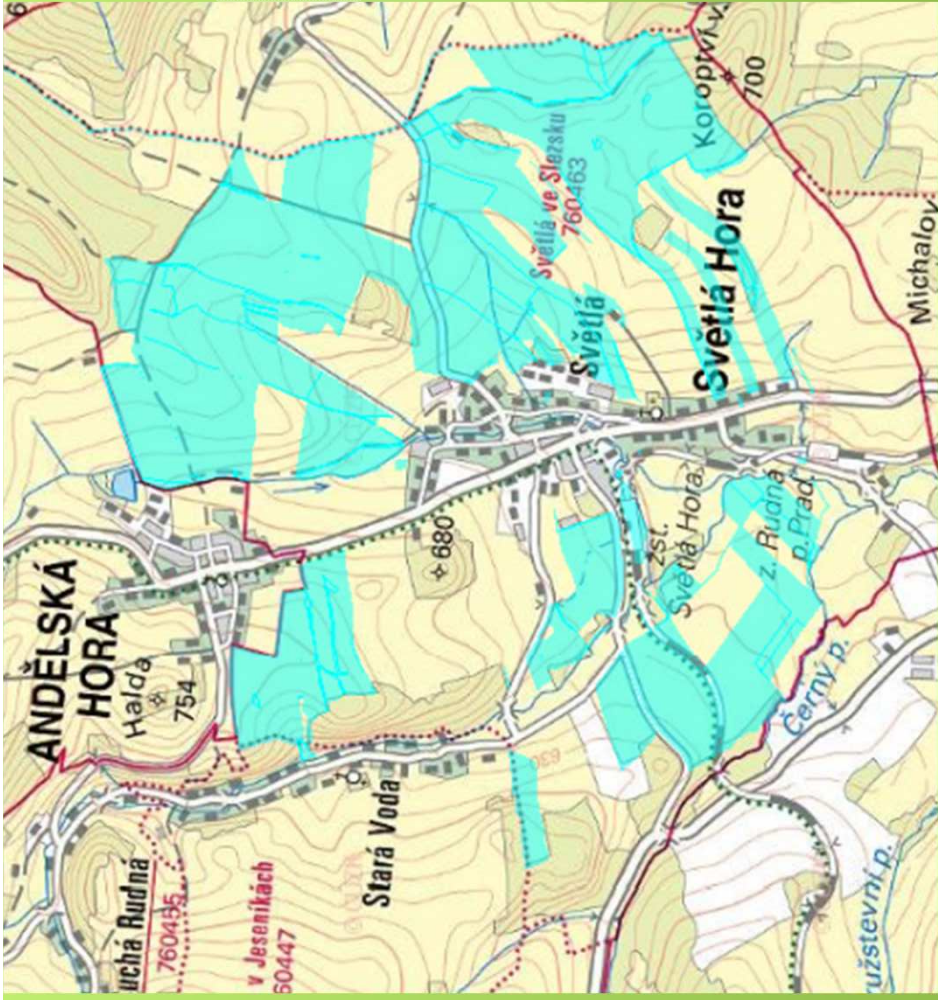
- zachována vysoká míra konektivity pastvin

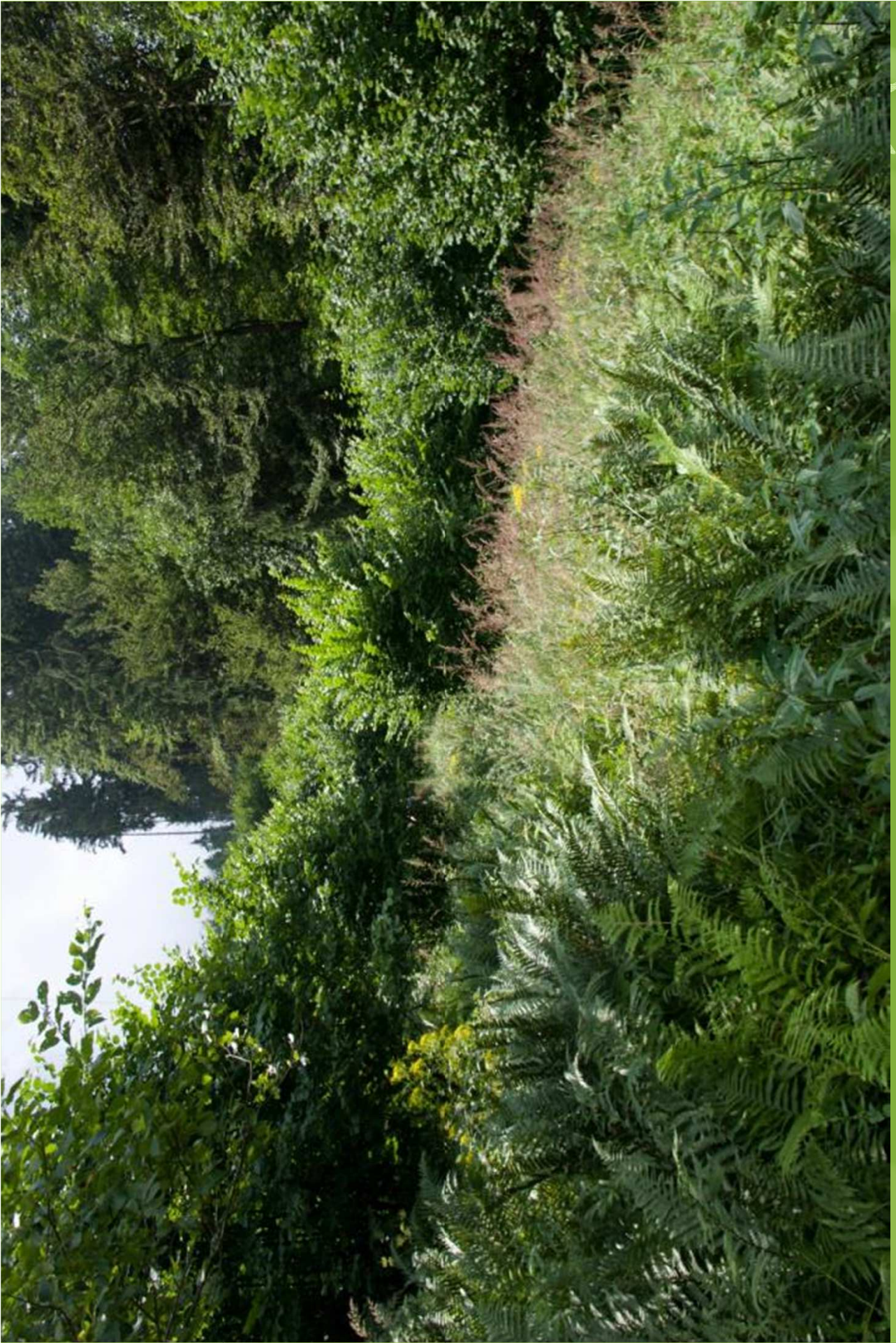

...trocha současnosti

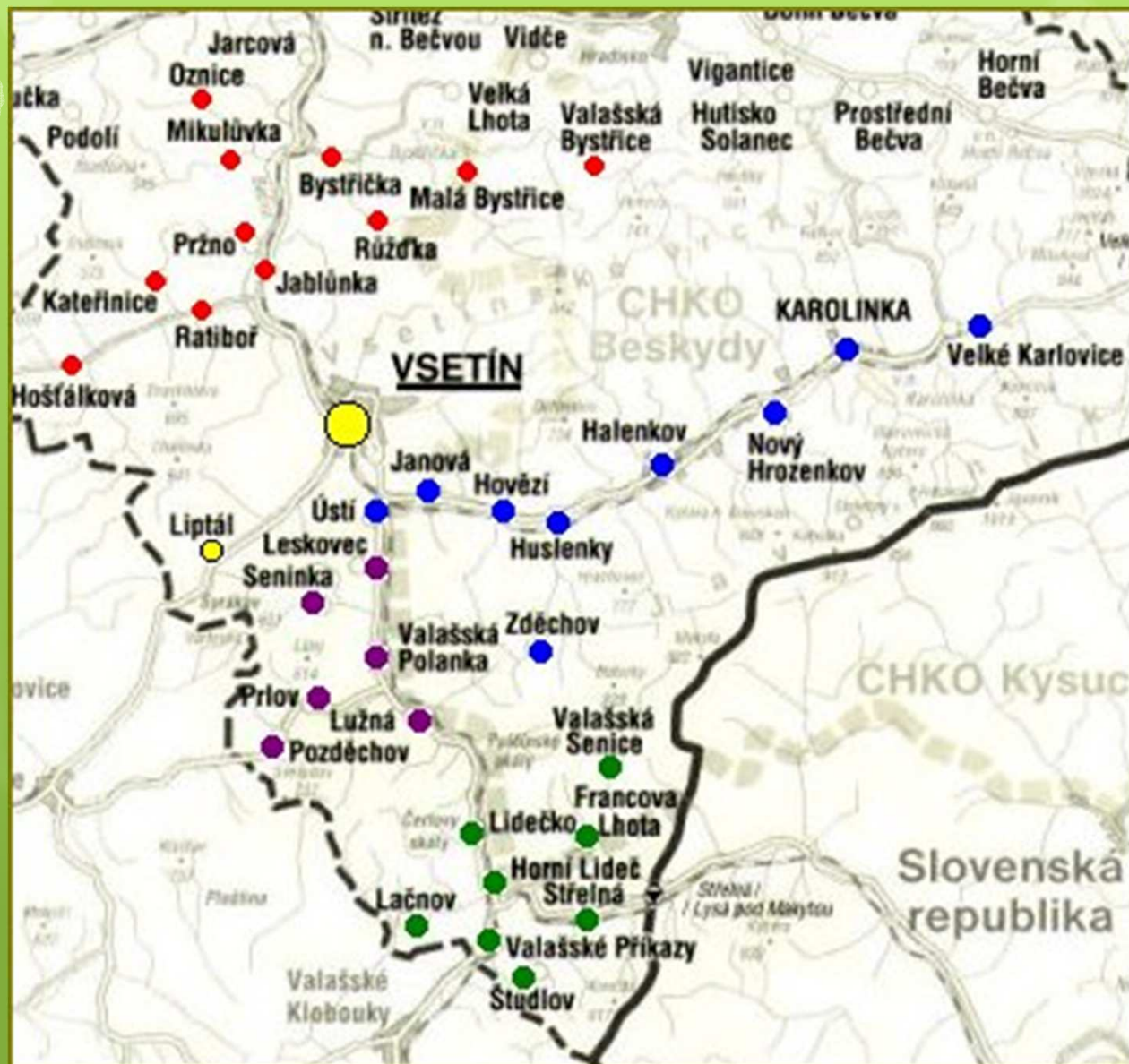
- postupné rozšiřování lesa

prales ← řídký starý les ← střední les ← pařezina ← pastvina ← louka

území mapované detailně: 2005–2017

V ČR dva druhy:

pabourovec pampeliškový (*Lemonia taraxaci*)

pabourovec jestřábníkový (*Lemonia dumii*)

Oba dva druhy jsou v rámci Čech a Moravy pouze velmi lokálně rozšířené, s výrazně hojnějším výskytem v minulosti

Pabourovec jestřábníkový (*L. dumi*)

evropské rozšířením od Pyrenejí, přes střední Evropu a jižní Skandinávii až po Ural a Malou Asii

zachovalé květnaté suché až mezofilní louky či extenzivní pastviny nad údolní nivou

housenky žijí na jestřábnících (*Hieracium* spp.), škardách (*Crepis* spp.) a prasetnicích (*Hypochoeris* spp.)

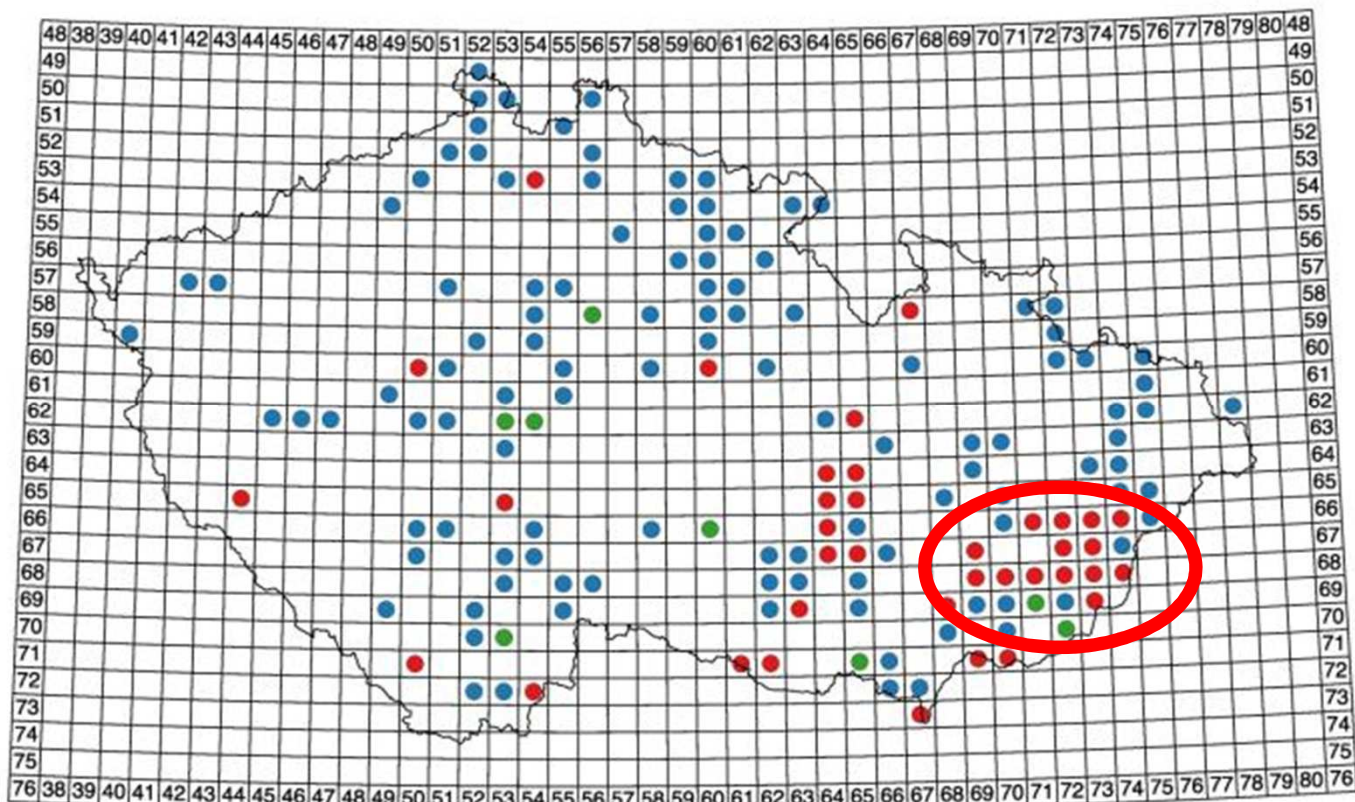
dospělci žijí krátce, rychle a klikatě poletují během říjnových slunečných dnů (vždy kolem poledne, nejčastěji od 15. do 25. X.)

Pabourovec jestřábníkový (*L. dumī*)

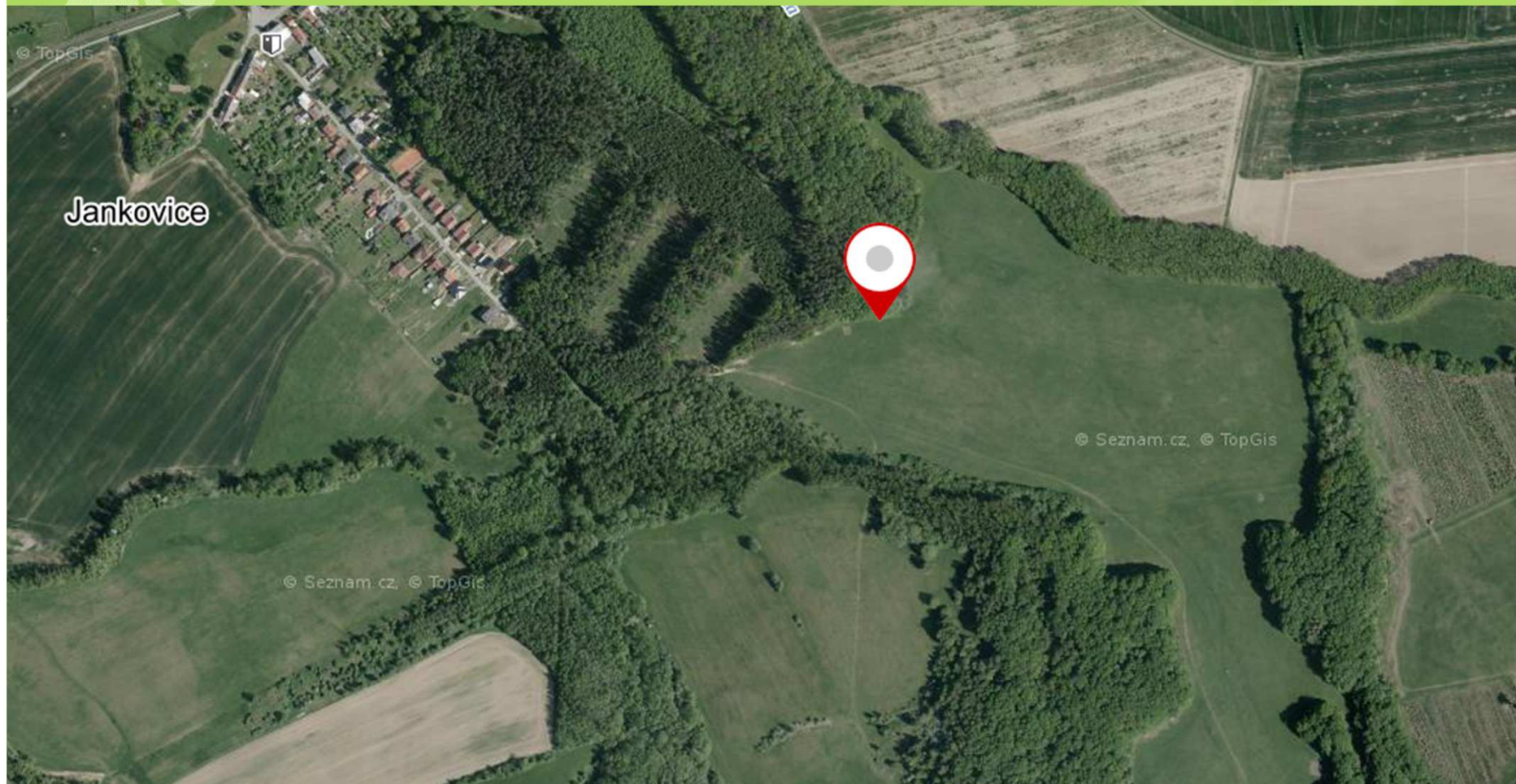
10 lokalit, spadajících do 7 faunistických kvadrátů

Zdroj: NDOP a databáze Mapování motýlů ČR

Pabourovec jestřábníkový (*L. dumii*)

Pabourovec jestřábníkový (*L. dumii*)

Pabourovec pampeliškový (*L. taraxaci*)

rozšířen od jihovýchodní Francie přes střední Evropu, Apeninský poloostrov, Balkán až po západní Sibiř

extenzivně obhospodařované výslunné pastviny a k jihu obrácené krátkostébelné trávníky od nížin do hor

larvy žijí jednotlivě na listech hvězdnicových – pampelišky (*Taraxacum* spp.), máchelky (*Leontodon* spp.), jestřábníky (*Hieracium* spp.)

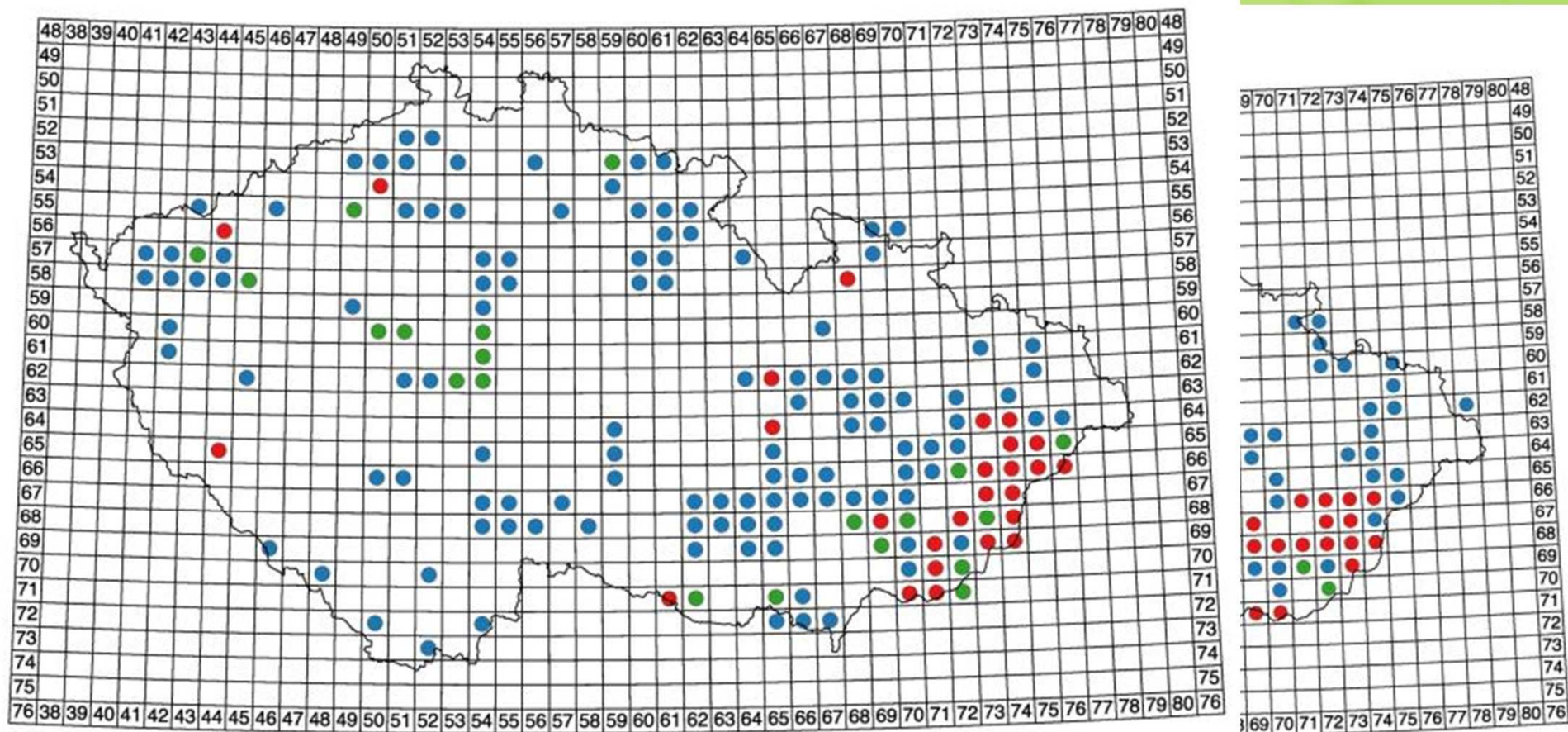
od poloviny srpna do září, často po prvních chladnějších nocích, kdy ranní teploty sestupují až k 0 °C

Pabourovec pampeliškový (*L. taraxaci*)

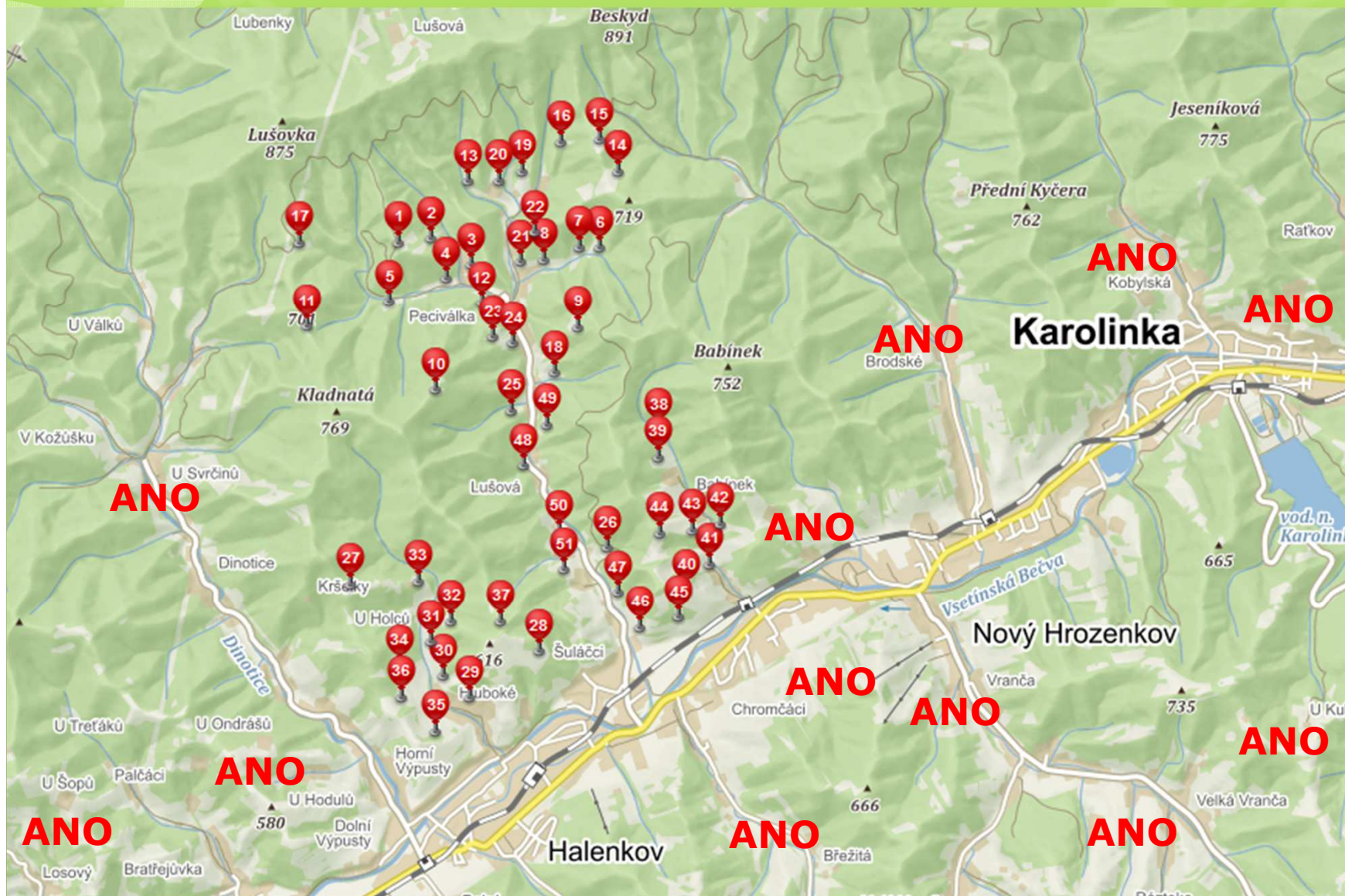
32 lokalit (ve 12 polích síťového mapování)

Zdroj: NDOP a databáze Mapování motýlů ČR

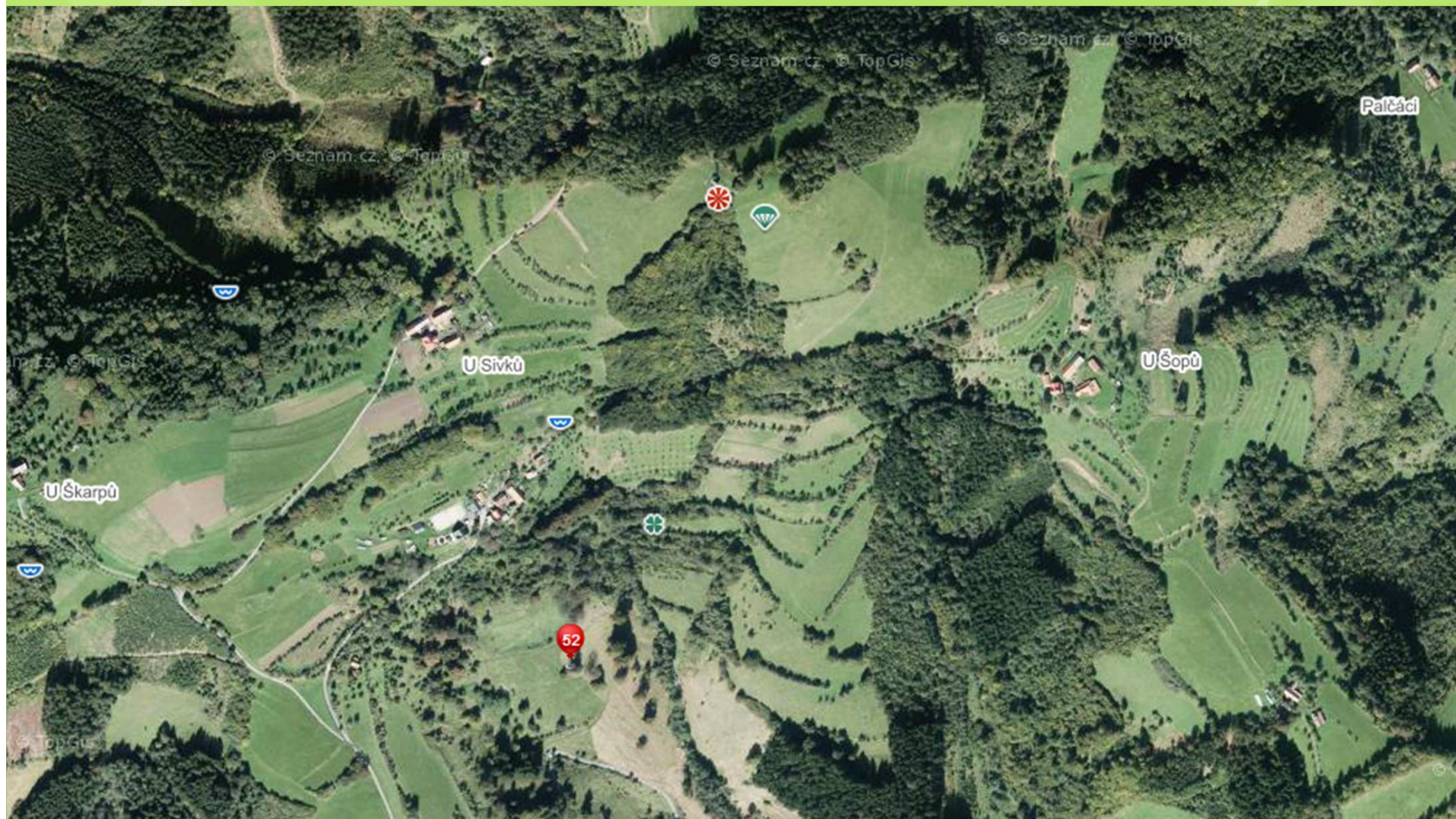

Pabourovec pampeliškový (*L. taraxaci*) na Halenkově

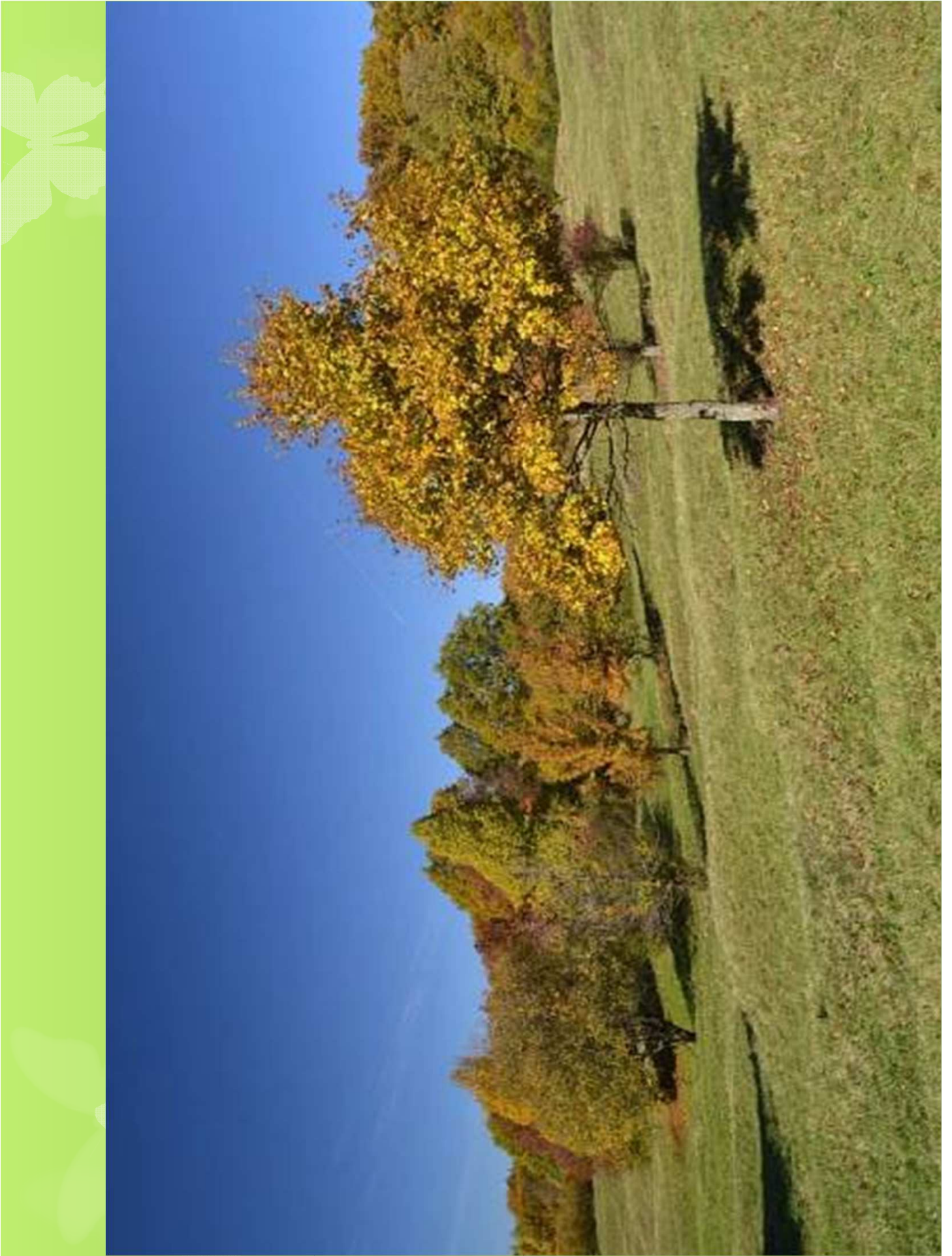

Huslenky-Losový

Pabourovec pampeliškový (*L. taraxaci*)

28 8 2017

Doprovodné druhy

modrásek černoskvrnný (*Phengaris arion*)

perleťovec maceškový (*Argynnis niobe*)

vřetenuška třeslicová (*Zygaena brizae*)

zelenáček velký (*Jordanita notata*)

Doprovodné druhy

Chersotis cuprea, *Cleoceris scoriacea*, *Diachrysia chryson*, *Euchalcia modestoides*, *Shargacucullia prenanthis*, *Xylena exsoleta*, *Lasiocampa trifolii*

saranče vrzavá (*Psophus stridulus*)

sklípkánek černý (*Atypus piceus*)

Pozorované rozdíly v nárocích

L. dumii

rozsáhlé luční plochy

plošná seč zřejmě nevadí

převaha travin nad bylinami

nivní louky, extenzivní pastviny

L. taraxaci

mozaika luk a pastvin

vyloučená plošná seč

převaha bylin nad travinami

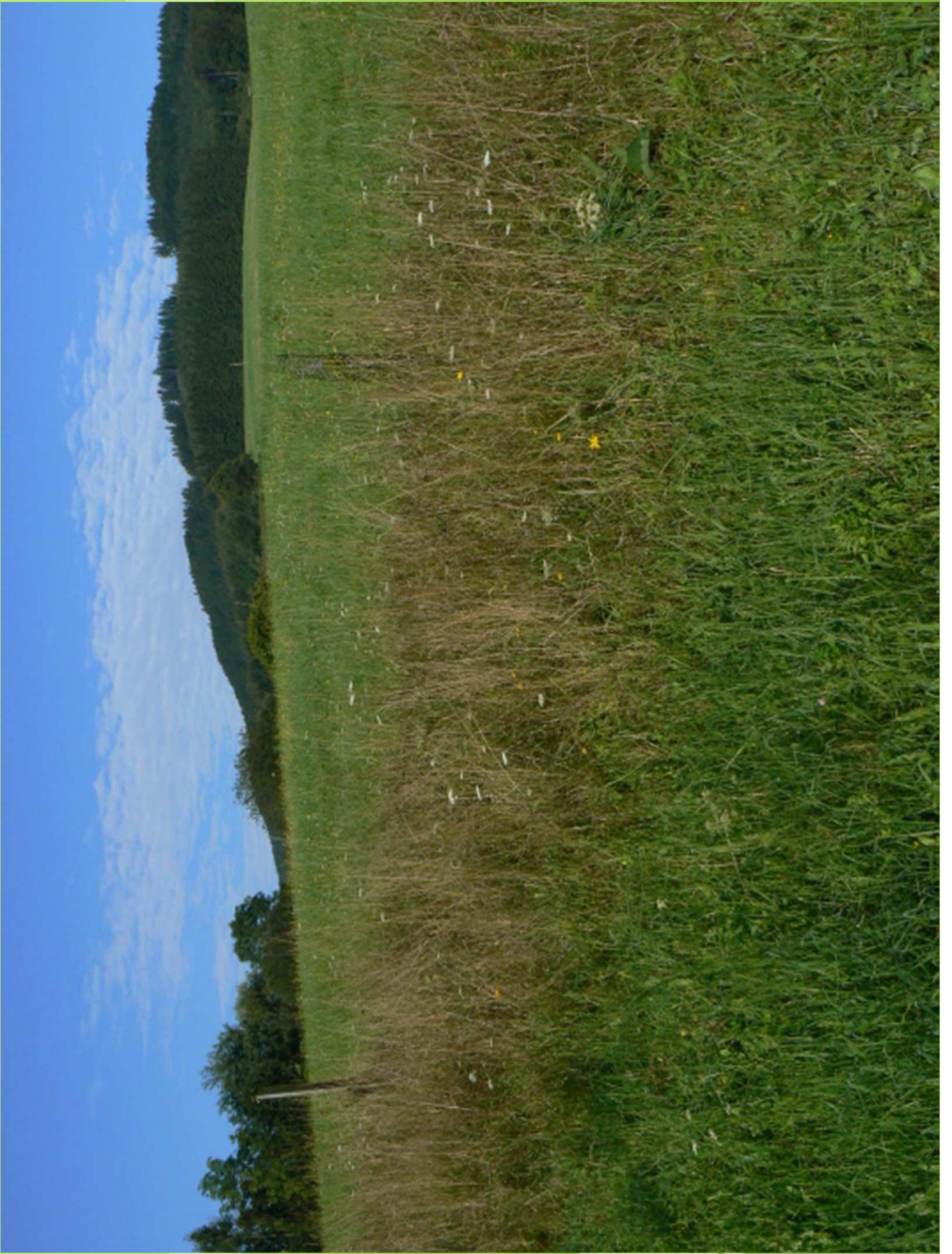
extenzivní pastviny, svahy

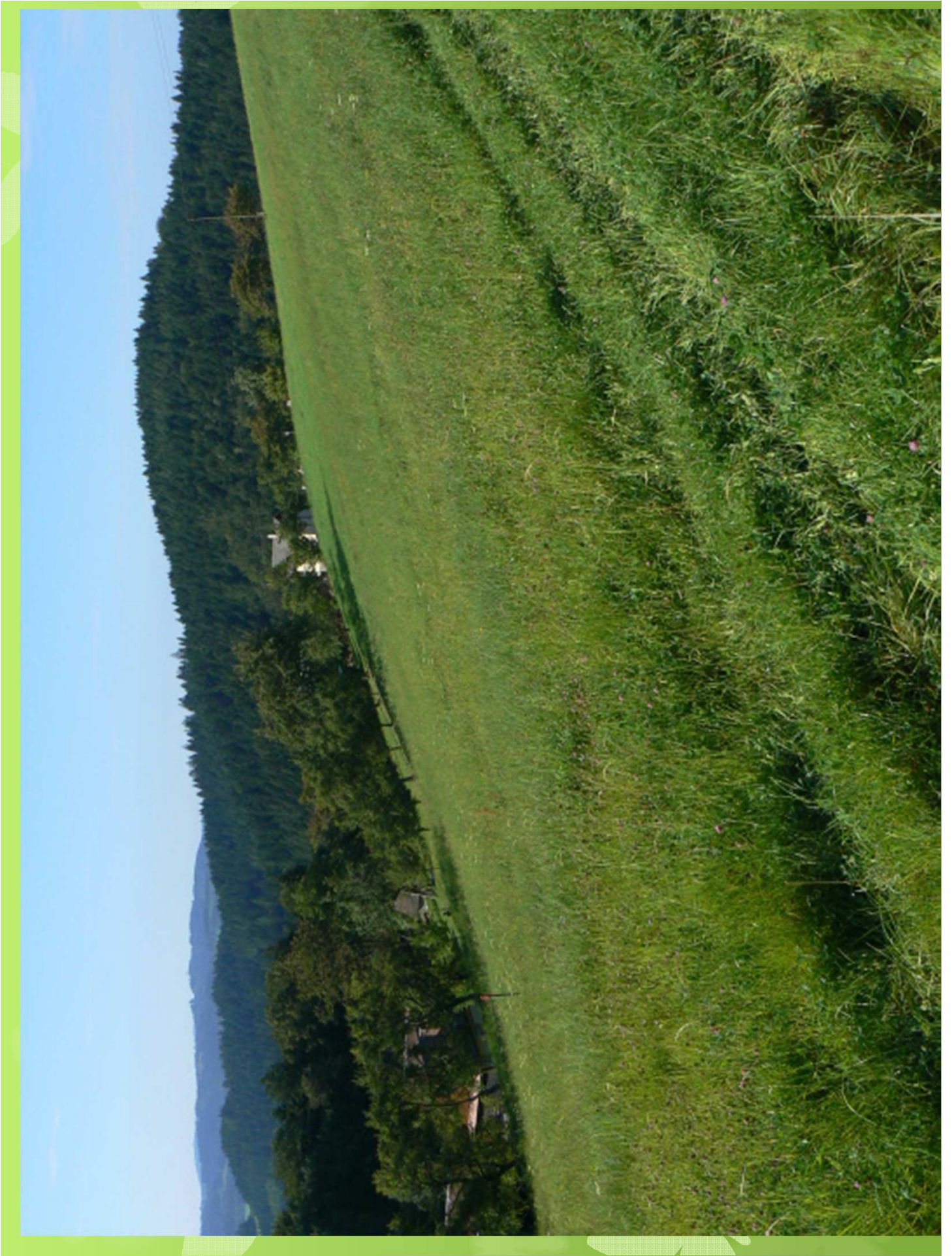

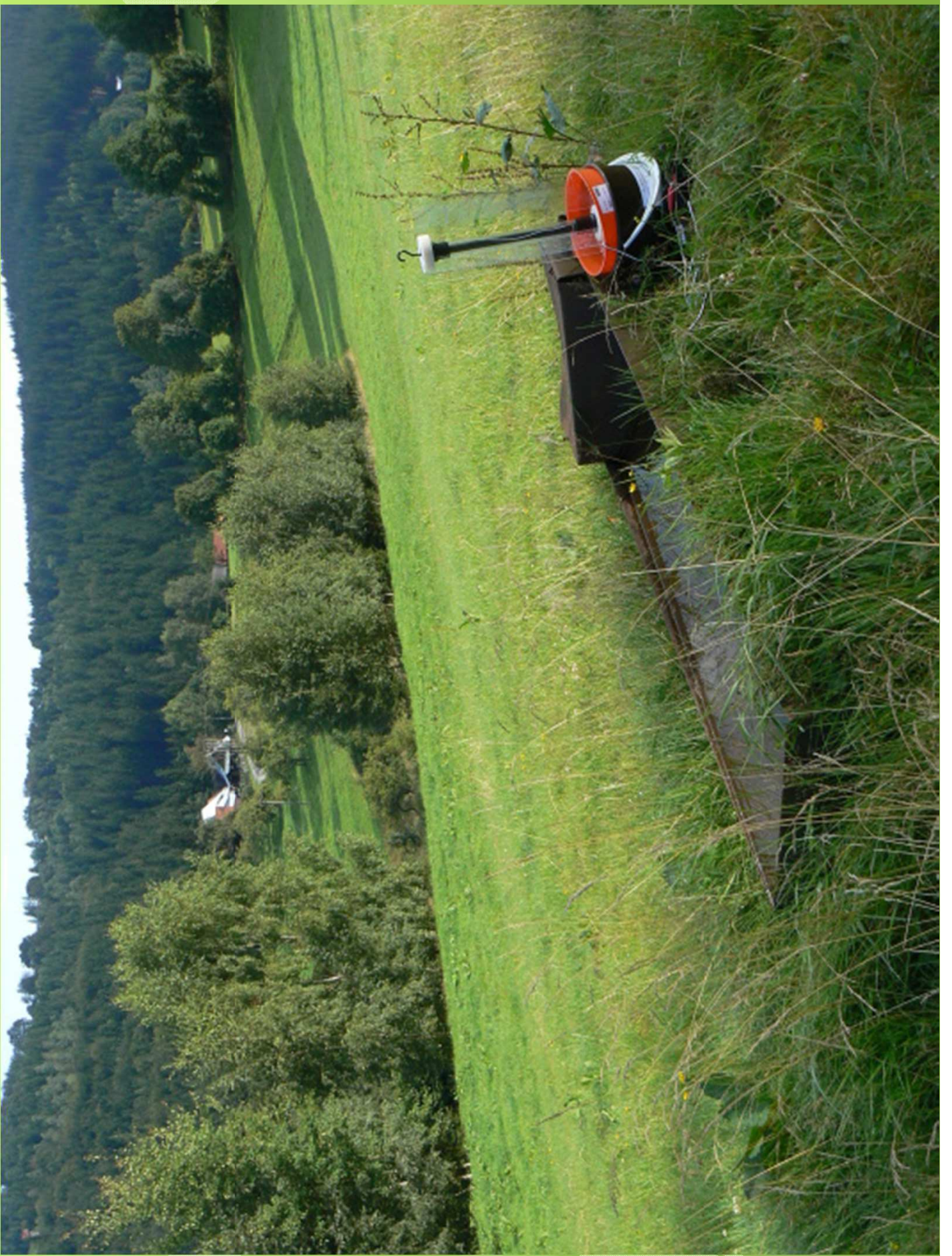

Společné lokality: Huslenky-Losový

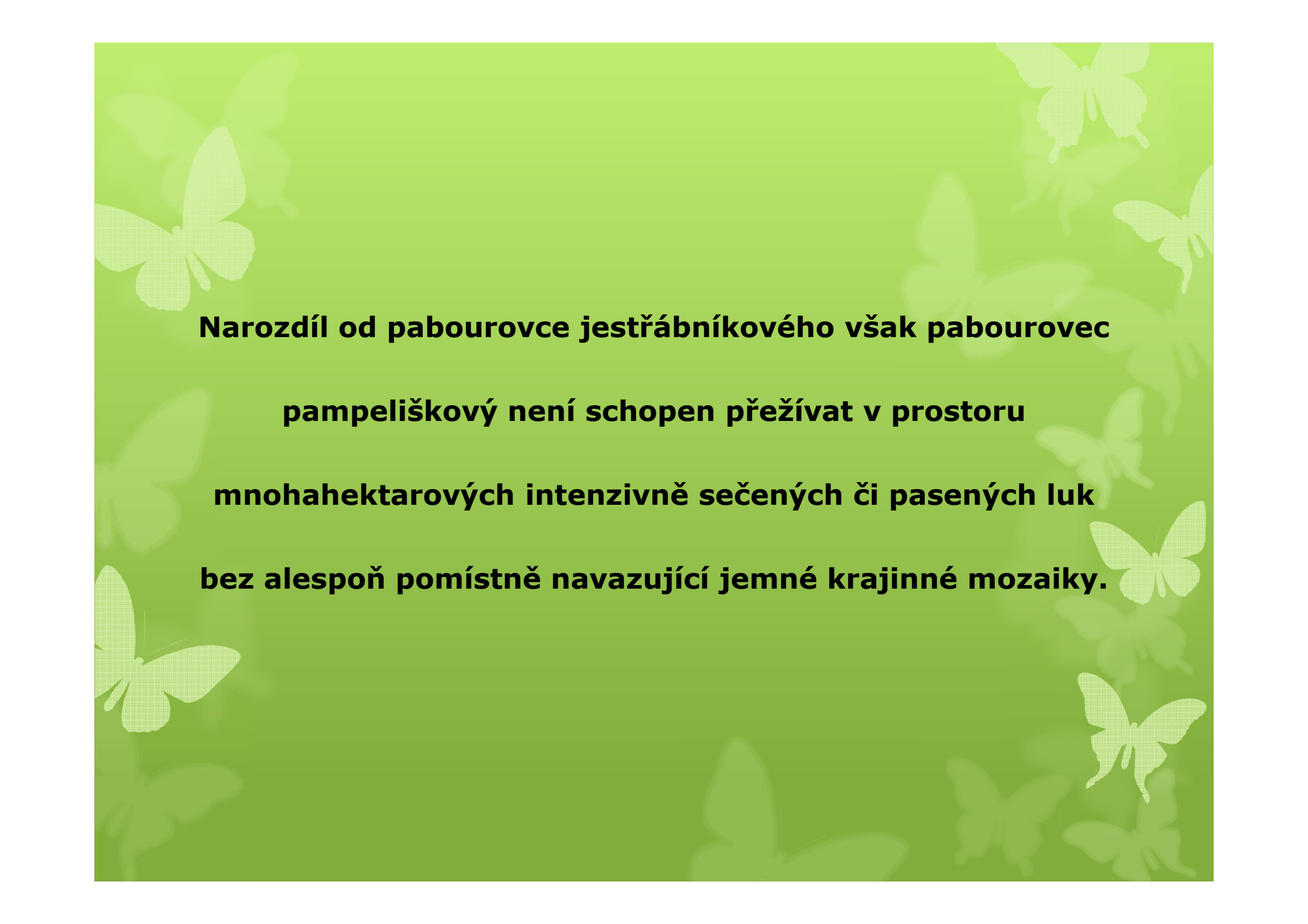

Společné lokality: Nedašova Lhota-PR Kaňoury

**Narozdíl od pabourovce jestřábníkového však pabourovec
pampeliškový není schopen přežít v prostoru
mnohahektarových intenzivně sečených či pasených luk
bez alespoň pomístně navazující jemné krajinné mozaiky.**

Zpět

50

50

50

Jak být dobrým valašským bačou?

[ZAČÍT HRÁT](#)

Příroda je křehký organismus, který může kdokoli i nechtěně těžce zranit a narušit. Příroda a její bohatství je ale někdy na lidskou péči odkázána. Příkladem jsou valašské louky a pastviny. Bez lidské péče – pasení oveček a sečení by zarostly a všichni její obyvatelé z říše rostlin i živočichů by vymřeli.

Na tradičně pasených valašských loukách žijí stále tisíce **modrásků černoskvrných** (kterému patří titul **král valašských motýlů**), rostou zde chráněné **jalovce** a desítky druhů **orchidejí**.

http://dvdlouky.muzeumvalassko.cz/zahrejte_si.html